

GLASS & FASADE

Utgitt av Glass og Fasadeforeningen • Nr. 4 - 2012

Klinisk bygg ved universitetet i Bergen

- **Vakkert interiørglass**
- **Tretårn i Sandnes**

- **Konstruktiv rehabilitering**
- **Innovativt glass for fremtiden**
- **Omgitt av sikkerhetsglass i R6**

Vant «Odontologen» med «Jaws 5»

«Et viktig arkitektonisk grep er de skrånende glassfasadene på øst- og vestsidene av bygget. De skråstilte veggene går igjen inne i fellesområdene i den østlige delen av bygget»

LITE Plass: «Odontologen» er blitt et komprimert bygg. Dermed er plassen rundt huset ivare tatt og utnyttelsesgraden er lav.

Etter mange års tankespinn ble det endelig utlyst en arkitektkonkurranse for et nytt odontologibygget for Universitetet i Bergen i 2003. Kristin Jarmund Arkitekter AS vant med et forslag kalt Jaws 5, i mars 2004. Kjeven er nå åpnet.

Tekst Harald Aase Foto Sture Nepstad

Nybygget har vært planlagt siden 1991. Behovet for nytt bygg var basert på behovet for en utvidelse og utvikling av odontologisk forskning, undervisning og klinikk.

I perioden 1991-2001 ble det i dialog med fagdepartementet utarbeidet flere romprogram og alternative forslag til lokalisering av et nytt odontologibygget for Universitetet i Bergen. Vinteren 2003/2004 ble det gjennomført en plan- og designkonkurranse med fem forslag. Forslaget til Kristin Jarmund arkitekter og teknisk rådgivergruppe

ble kåret til vinner og utviklet gjennom skisse- og forprosjekt høsten 2004 og våren 2005.

– Vinnerforslaget har høye arkitektoniske kvaliteter. Bygget vil gi gode forhold for tannlegeundervisningen og det er godt tilpasset omgivelsene, sa Øivind Christoffersen, administrerende direktør i Statsbygg og juryens leder den gang.

Glass&Fasade tok turen til Bergen for å se hvordan bygget fremstår nå syv år senere

Tilpasset omgivelsene

Det nye «Odontologen» er blitt et lavt bygg, med samme høyde som institusjonsbygg og boliger i nærheten. Årstad

er et boligområde i Bergenhus bydel i Bergen som ikke har mistet sin identitet på grunn av det nye bygget. Byggets plassering gir «luft» til omgivelsene og gode uteområder.

– Målet har vært å få komprimert bygget så mye som mulig. Det har vært viktig å ivareta plassen rundt huset og holde utnyttelsesgraden på et så lavt nivå som mulig. Parken foran gamle Årstad gård har vært viktig. Vi har gått noen runder med skeptiske naboer. Men nå tror jeg alle ser at dette nye huset faktisk bringer inn noe positivt i nærmiljøet. Det er ikke prangende og det har rikelig med plass rundt seg. Faktisk har

naboene fått bedre grøntområder og parkeringsmuligheter. LINK Arkitektur, med landskapsarkitektene Ole Rydningen og Espen Kjæren, har gjort en flott jobb med utendørsområdene, og Statsbygg har ikke spart på utførelsen, sier Annema Selstrøm.

Visuelt

Odontologen har to etasjer under bakken og fire over. Bygget har to hovedinnganger, én for studenter og ansatte som går inn fra sør, og én for pasienter og andre besøkende som kommer inn fra nord. Bygget er dimensjonert for 260 ansatte og 286 studenter. Samtidig

vil 400 pasienter bli behandlet daglig. I forhold til dette omfanget tar huset lite plass. Fargebruken og materialvalg bidrar også til å dempe huset fysiske og visuelle plass i nærmiljøet.

De seks forskjellige pastellfargene som er benyttet i fasaden, bidrar til at bygget ikke skriker etter oppmerksomhet. «Odontologen» tar seg godt ut og uttrykker ro og fred til sine omgivelser.

– Det har vært meningen hele tiden at dette skulle være et lyst bygg. Materialvalg innendørs tar også utgangspunkt i at det skal være lyst, hygienisk og rent. Det stemmer jo med tannhelse og det var dermed en viktig forutsetning. >>

Enkelte har sagt, kanskje med en humoristisk undertone, at glassfasadens innfestingssystem minner om tannregulering. Men det har ikke vært en mening fra vår side, sier Selstrøm med et smil.

Glasshud på fasaden

«Odontologen» har bæresystem av stålankere med sinklag. Fasadene har punktinnfestet fasadekledning i glass, som består av gjennomsiktige klarglass og farget, herdet sikkerhetsglass. Foran vinduene i vestfasaden er også « huden » strukket ut over vinduene. Dermed har alle vinduene, som er innfelt i fasaden, et lag med glass på utsiden. Kledningen fungerer som et estetisk element og bidrar til beskyttelse mot vær og vind.

– Inne fra klinikken ser man ut gjennom vinduet og glasset som er montert ytterst. Vi lagde fasaden som en skrå skjerm. Når det regner og det blir frost har vi opplevd at det iser på disse glassene. Da kan man ikke se gjennom dem. Vi har fått flere spørsmål om hvorfor vi har gjort det slik og ikke bare lagde hull til vinduene. Her i Bergen regner det støtt og med væromslag kan isen komme på rutene. Verken vi eller leverandørene har funnet noen umiddelbar løsning for dette, men vi synes det er et lite problem. Bygget står ute om natta og i vær og vind. Jeg synes faktisk det er fint når snøen ligger på. Da ser det ut som det ligger et pudderlag på fasaden, mener Annema Selstrøm.

Innfestingen av glasset i fasaden gir, som flere åpenbart har påpekt, et spesielt visuelt inntrykk. Glassene er skråmontert og overlapper hverandre.

– Hvem står bak den ideen?

– Det er Skanska Tsjekkia som kom opp med festesystemet. Vi hadde i prinsippet tegnet noe liknende. Og vi viste at det var praktisk mulig å bruke et slikt system. Men det var Skanska Tsjekkia som foreslo det konkrete innfestingssystemet. De har bygget mye med glass. Flott, sa vi, det var jo akkurat det vi var ute etter for å få den effekten med glasset som vi ønsket, forteller Selstrøm.

Tekniske utfordringer

«Odontologen» er lite, men virksomheten i huset er omfattende. Klinikkinnrøding, laboratorieinnredning og ordinær kontorinnredning skal sys sammen. KJARK er både arkitekt og interiørarkitekt.

– Det er et komplisert hus rent teknisk. Vi har gjort noen eksperimenter her, som vi ikke har gjort før. Vi har føringsgater i klinikkene. Vanligvis trekker man føringene ned i etasjen under og kommer til koplinger i himlingen. Her har vi gjort det helt motsatt. Føringene går i gulvet. I noen grøfter med lokk og med avstikkere til de 172 tannlegestolene. Går noe galt, finner man feilen raskt.

– Har de generelle tekniske kravene gitt noen utfordringer for «Odontologen»?

– Nei, egentlig ikke. Nettopp fordi bygget har blitt så komprimert, så har vi for eksempel måtte jobbe for å slippe

GLASSHUD: Bygget har punktinnfestet fasadekledning i glass. Glasset fungerer som en «hud» trukket på utsiden av alle fasadene. Foto: Privat

PUDDER: Når det blir kaldt etter at det har regnet sier glasset på utsiden av vinduene. Snør det i tillegg får fasaden dette uttrykket. Foto: Privat

EFFEKTFULLT: I fasaden med vinduer mot vest gir lyset innenfra skal gi en spesiell effekt når det mørkner. – Dette har jeg ikke sett før nå under intervjuet. Når det sterke lyset skinner ut får vi fantastiske farger og lys i fasaden, uttrykte Annema spontant når vi gikk en runde ute. Foto: Harald Aase

DAGSLYS: Fra utsiden ser bygget tett ut. De to store gjennomgående atriene i bygget slipper inn mye lys fra øst og vest. Fra nord og sør kommer lyset inn via den gjennomgående korridoren med glass fra gulv i 1. etasje til himling i 4. etasje.

inn så mye lys som mulig. Bygget har store arealer som trenger mye dagslys.

– Sånn sett innfrir dette bygget kravet til dagslys?

– Det er flere kilder til dagslys enn vinduene i de horisontale fasadene. Det er to store gjennomgående atrier i bygget, som slipper inn mye lys. Det samme gjør de to inngangspartiene i hver sin ende. Her kommer altså lys inn på både langs og på tvers, men vi er godt innenfor de tekniske kravene til dagslys.

50 år

Gamle odontologen i Årstadveien 17 ble bygget i 1962, og selv om en oppgradering ble omtalt allerede i 1991, ble ikke første spadetak tatt før 2009.

– I år er det 50 år siden tannlegeutdanningen startet i Bergen, så det var på høy tid med et nytt bygg, sa instituttleder Anne Nordrehaug Åstrøm til Byavisen under åpningen 14. august. Den gang var det kunnskapsminister Kristin Halvorsen og daværende helse- og omsorgsminister Anne-Grethe Strøm-Erichsen som klippet snoren.

Hva som skjer med det gamle odontologibyget i Årstadveien 17 er ennå usikkert. Men ifølge Åstrøm ønsker Universitetet i Bergen å pusse dem opp slik at de kan brukes igjen. Til hvilket formål er ikke bestemt.

«Vår erfaring er at slike bygg med mye glass utstråler respekt og folk lar det være i fred. Pussede store veggflater har en tendens til å bli utsatt for tagging»

FAKTA	
Nytt odontologibygg i Bergen	
Sted	Bergen
Adresse	Årstadveien 19
Type	Universitetet i Bergen: Det medisinske-odontologiske fakultet
Byggherre	Statsbygg
Arkitekt	Kristin Jarmund Arkitekter AS
Entreprenør	Byggherrestyrte delte entrepriser
Byggår	2010-2012
Informasjon om glass og fasader	
Systemleverandør	Skanska Tsjekkia
Fasadeentreprenør	Skanska Tsjekkia
Profiltype - Fasade	Schuco: FW 50+
Vinduer	Schuco: AWS102, FW 50+, AWS105 CCHI
Dører	Schuco system.
Tak	Isolert tak med papptekking - Mester Tak Bergen AS
Glassleverandør	Skanska Tsjekkia
Glass i fasade	Schuco 2- eller 3 lags isolasjonsglass og enkeltglass
Glass i tak	(det er ikke glasstak i bygget)
Informasjon om solskjerming	
Solskjermingsystem	Utvendige persienner med motordrift
Leverandør	Fram Persienne og Markise AS, Larvik

BARA ETT TRYCK PÅ KNAPPEN

Det är allt som behövs för att öppna våra eldrivna skjutluckor. Vi tillverkar ergonomiskt riktiga luckor för receptioner, restauranger, apotek, sjukhus, polisstationer och för miljöer med höga säkerhetskrav.

Våra eldrivna skjutluckor tillverkas efter varje enskild kunds specifika och unika behov. Vårt senaste styrsystem är helt mjukvarustyrkt och ger bättre möjligheter än någonsin att anpassa skjutluckans funktioner så att användaren blir riktigt nöjd.

Läs mer på www.svalson.com